

РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА ХРИСТО БОТЕВ – ВРАЦА

Отчет за дейността през 2020 година

През 2020 година Регионална библиотека бе изправена пред безпрецедентно предизвикателство – пандемията, обхванала целия свят. Мерките за справяне с разпространяване на коронавируса доведоха до временно преустановяване на заемането на книги от нашите читатели, но дадоха стимул на екипа да потърси нови начини за общуване, като използва силата на новите технологии. Културната институция използва разнообразните си дигитални канали, за да предоставя достъп до култура на потребителите си дори във времето на социална изолация.

Регионална библиотека „Христо Ботев“- Враца промени част от поставените основни задачи и реагира изключително адекватно на ситуацията с предоставяне на редица нови форми на работа при създадите се обстоятелства. Продължи и с реализирането на поставените основни задачи, доколкото това беше възможно:

1. Постоянно обогатяване на библиотечните колекции с традиционни /книжни/ и други носители на информация;
2. Приложение на съвременни информационни технологии в библиотечното, справочно-библиографско и информационно обслужване, което да осигури многоаспектно търсене с цел максимално удовлетворяване потребностите на читателите;
3. Насърчаване на четенето със специално внимание към децата;
4. Превръщане на библиотеката в притегателен център за тийнейджърите и младите хора на Враца;
5. Активно участие със свои инициативи и дейности в националните библиотечни прояви и кампании;
6. Издателска и популяризаторска дейност по повод актуални дати и годишнини от местния и национален календар, включваща изработване и издаване на книги, библиографски справки, мултимедийни презентации и др.;
7. Утвърждаване ролята на Регионална библиотека като координационен, експертно-консултантски и квалификационен център за библиотеките от област Враца;
8. Разширяване контактите и партньорствата с институции, обществени организации, НПО, сдружения, съюзи и

библиотеки от страната и чужбина. Участие в проекти на регионално и национално ниво.

I. Библиотечни дейности

1. Комплектуване и организация на библиотечните фондове и каталози

Комплектуването на фондовете е основна и неизменна задача на Регионална библиотека „Христо Ботев“.

В края на 2020 година фондът на библиотеката наброява 270 467 библиотечни документи/БД/ на стойност 553 333.13 лв. от всички отрасли на знанието и на различни носители на информация, като: научна - 58.4%; художествена -31.3%; детска научно-популярна - 4%; детска художествена литература - 6.3%. Спазено е едно добро съотношение на художествени и отраслеви БД.

През годината новите постъпления са 3 339 библиотечни документи на стойност 40 858.36 лв., от които 3 207 книги, 62 периодични издания, 2 графични издания, 23 бр. компактдискове, 6 бр. DVD, 38 т. нотни издания.

От дарения са постъпили 734 БД на стойност 7 645.70 лв.

За поредна година щедро дарение направи Мая Трифонова - 65 тома художествена литература за деца и възрастни на стойност 919 лв. и своята авторска книга „Подритнати камъчета“.

В кампанията „Дарете книга - подарете знание“ със заглавия от препоръчителната литература за лятно четене получихме нови книги като най-значими дарения, закупени от книжарница, направиха Спасимир Василев Пилев и Мартин Александров Добруджански.

Значими дарения от личната си библиотека направиха Елица Павлова, Албена Андонова, Ирина Стоянова, Димитрина Младенова Николова, Йорданка Цветанова Николова, Десислава Ивайлова Въллова, Венета Спасова Машова-Кръстева, Мария Николаева Иванова, Валентина Костадинова Петрова-Симеонова, Веселина Вълчева Петрова, Анжела Валентинова Иванова, Михаил Александров Петров, Аделина Ивайлова Матовска и др.

От местни автори получихме техни авторски книги: Горица Маджарска „Дяволът си търсеше жена“, Росен Чолаков „От другата страна на тъгата“, Габриела Младенова Ценова „Очила за реалност“,

Валентина Панова „Преброяване на мечтите“ и „Засяване на спомени“.

От ИК „МаК“, чрез фондация „Глобални библиотеки“, получихме 12 т. на стойност 370 лв.

Фондация „Петко Стайнов“ дари Партитури из „Тракийски танци“ от Петко Стайнов.

През 2020 г. даренията от Сдружение „Градски читални“ са 96 т. от различни отрасли на знанието на български и английски език.

Не на последно място трябва да отчетем и придобитите по депозит от НБКМ 144 т. за 1512.57 лв.

В изпълнение на Правилата за реализиране на проекти за финансова подкрепа на библиотеките при обновяване на фондовете им с книги и други информационни източници по програма „Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност“ 2020 кандидатствахме пред МК и придобихме БД на стойност 24 993 лв. В проектното предложение включихме 49 издателства с 851 заглавия като приоритет имаха произведения на български автори, а заглавията от едно издателство не надвишаваха 10% от общия брой.

В изпълнение на Договор № РД11-06-75/03.08.2020г. между МК и РБ „Христо Ботев“- Враца комплектувахме книги и други информационни източници от различни области на знанието /прилож. КДФФ/ - общ отдел, философия, психология, религия, социология, политология, право, педагогика, икономика, техника, математика, медицина, приложни науки, изкуство, архитектура, езикознание, литературознание, география, история и др., библиографски и краеведски изследвания, литература от списъците със задължителни автори за четене в училище, научно-популярна и художествена литература за деца и възрастни от български и чуждестранни автори. Набавени са ценни справочни издания, речници, учебници от различни висши учебни заведения, както и учебни помагала и ръководства от различните отрасли на знанието. В проекта са включени не само книги, но и пътеводители, албуми, CD.

Постъпилите в библиотеката заглавия по програма „Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност“ 2020 - 2024 БД са надлежно регистрирани и обработени според библиотечните стандарти и предоставени за ползване от нашите читатели.

В изпълнение на Заповед на Директора №13/04.02.2020 г. и Заповед №26/09.04.2020 г. извършихме частична инвентаризация на фонд „Заемна за дома - Подръчен” с обем 5674 т. от общия фонд - отдели „Медицина”, „Изкуство”, „Религия” и „Спорт” и пълна инвентаризация на фонд „СБИО” с обем 394 т.

Изготвени са актовете за отчисления на установените липси, остойностени, разпределени по отрасли на знанието и езици, отразени са в каталозите, инвентарните книги и книгите за движение на фонда. Изработен е констативният протокол за инвентаризацията, като липсите са в рамките на допустимите според нормативните документи. Общо отчислени по причина липси при инвентаризация са 442 т. на стойност 632.96 лв.; физически изхабени 324 т. за 107.84 лв.; невърнати от читатели 461 т. за 2532.48 лв. През годината са заменени 98 т. физически изхабени книги от фонда на библиотеката със същите получени от дарения, но в по-добро физическо състояние.

Отдел „КОК” изготви статистиката за 2020 г. за състоянието на фонда на библиотеката и колекциите на отделите в общата КДФБ и в книгите за движение на библиотечните фондове на отделите по структурата на библиотеката.

Абонаментът за 2020 г. на периодични издания - вестници и списания общо е 76 заглавия на стойност 6 486.03 лв., от тях 15 заглавия на стойност 844.02 лв. са абонирани по Програма „Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност” на Министерството на културата. В края на 2020 г. е направен абонамент за 2021 г. за 74 периодични издания - 29 вестника и 45 списания от всички области на знанието и съобразно читателските интереси, в т.ч. ежедневници, седмичници и 3 регионални вестника.

Записите в модул „Книги” на програма АБ са 77407 бр. През отчетната година са въведени 2336 нови записи.

2. Библиотечна, справочно-библиографска и информационна дейност

През отчетния период Регионална библиотека има 60 160 посещения от реални читатели в залите на библиотеката и 206 877 виртуални от потребители, които са се възползвали от

информационните ресурси чрез интернет. Онлайн посещенията са с близо 50% повече от предходната година /139 610/ което се дължи на факта, че дълго време библиотеката не обслужваше физически потребители. Раздадени са 100 009 библиотечни документи и са регистрирани 4 423 читатели.

При заетите БД най-голям е дялът на книгите - 80%; периодични издания - 15% и други носители - 5%. Тук съотношението се запазва, както през предходната година.

Значително е увеличено търсенето на информация от електронните бази данни - най-голям дял от тях е на ученици - 46 %; студенти - 33.2%; работещи -16.8% и други категории - 4%.

Броят на справките, направени през годината е: устни -10 980; търсене в автоматизираните БД и каталози -14 312.

От дистанционните услуги, като презапис на книги по телефона, са се възползвали - 304 читатели, а от презапис по e-mail - 31, изпълнени резервации - 327. Чрез модула „Моята библиотека“ са отчетени 25 заявки за заемане на БД и са направени 43 презаписа.

Посещенията на уебсайта www.libvratsa.org за отчетния период са 39 822 от 25 931 уникални посетители. Информационният портал, създаден по проект „Трансграничен център за информация и комуникация Долж -Враца“ <http://iportal.libvratsa.org/wp/>, регистрира 14 322 от 6 848 потребители.

През 2020 година сайтът „Карта на времето - дигитален архив на регион Враца ХХ век” - kartanavremeto-vratsa.org е посетен от 86 967 активни потребители. Новите посетители са 86 108. Средно на ден сайтът е посещаван от 239 потребители, а най-голяма посещаемост сред аудиторията се отчита на 21 януари. Общият брой посещения за периода е 127 773. Освен от България, посещения се отчитат и от САЩ, Великобритания, Италия, Испания, Германия, Гърция, Австрия, Франция и Канада. Най-активни сред потребителите в България са от София. По-голямата част от потребителите са мъже - 54,15%. Сайтът се посещава най-често от потребители на възраст от 25 до 34 години и 18 - 24 г. Посетителите влизат в сайта през мобилни устройства – 79.87%, настолни компютри – 17.85% и таблет 2.29%. В края на 2020 броят на публикуваните обекти значително нараства, както и пълнотата на страниците и историите, които вече са 1700: 10 025 - снимки във

фото албуми; 1 307 - заглавни снимки; 69 – файла PDF; 700 - пълнотекстови документа - статии и откъси от книги, краеведски и фолклорни текстове; 842 - аудиофайла; 117 - видеа. На разположение на ползвателя са 13060 документа!

Посещенията във Фейсбук за отчетния период са от 25 000 потребители. Към 31 декември 2020 г. страницата на библиотеката има 3 080 привърженици, като през изминалата година броят на хората, които са харесали страницата, е нараснал с 630 потребители. Средно на ден достига до 1 000 потребители в социалната мрежа. По-голямата част от тях са жени на възраст от 25 до 44 години.

Така чрез използване на новите технологии за общуване, изпълняваме основната си цел - да бъдем полезни, да получаваме обратна връзка и да увеличим каналите си за комуникация с публиките. Ежедневно се вслушваме в препоръките и мненията на нашите приятели, разговаряме и споделяме.

Обобщените статистики показват пътя на обществената библиотека - все по-достъпна до хората чрез новите технологии. Усилията на екипа през последните години да направи голяма част от фондовете и ресурсите си достъпни за повече хора чрез различни видове електронни услуги са успешни.

Включването на електронни четци в обслужването е поредна стъпка към бързото внедряване на нововъведенията в света на книгите и технологиите в отговор на потребностите на нашите потребители. Тези устройства предлагат един удобен алтернативен начин за четене. Екранът им наподобява истинска хартия, а буквите са изписани като с мастило, затова визуално усещането е за съвсем реална страница от обикновена книга. Устройствата могат да се ползват само на място в отдел „Обща читалня“. Основният акцент при комплектуването на електронни книги е насочен върху заглавията от енциклопедичен и справочен характер.

И през 2020 г. използването на режим за достъп до Правно-информационната система се оказва изключително полезен. Освен ревизирана нормативна документация, системата предлага готови формуляри на документи, много често търсени от потребителите.

Достъпът до Европейско право, нови изисквания за работа с лични данни, казуси по гражданско-процесуални иски и документация по решения и давания на ведомствени органи също е

полезен за потребителите. Общият брой на извършените справки със системата АПИС е 545.

През 2020 година библиотеката предлага на своите читатели безплатен достъп до образователната онлайн платформа „Уча.се“. Материалите в нея следват официалната училищна програма и са съобразени с държавните образователни стандарти.

Регионалната библиотека полага усилия да удовлетвори потребностите на населението на град Враца за равен и лесен достъп до култура. Предоставя проверена информация от достоверни източници и възможност за тестване на нови технологични чудеса.

Важен елемент в работата ни е обратната връзка с потребителите. Затова през изминалата година продължихме да изготвяме месечна класация на най-четените книги в отдел „Заемна за дома“, която ежесечно се публикува на страницата във Фейсбук.

II. Информационни технологии

През отчетния период Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца поддържа близо 200 компютърни, периферни и програмируеми устройства. В настоящия момент в библиотеката работят над 180 компютърни устройства, свързани помежду си в локална мрежа и с достъп до интернет: 34 компютърни конфигурации (компютър, монитор, мишка, клавиатура, слушалки, камери); 11 преносими компютъра; 3 сървърни системи; 13 принтера, от които 1 матричен, 9 монохромни лазерни, 3 цветни лазерни; 1 цветно мултифункционално устройство, 1 монохромно мултифункционално устройство, 1 скенер за книги; 7 рутера; 9 комутатора (суича); 1 UPS устройство; 3 мултимедийни проектора; интерактивна бяла дъска; 4 таблета; 3 смартфона; 3 електронни четеща; 2 баркод скенера; 3 телевизора и един подвижен монитор със стойка; 3 дрона; 1 VR очила; 10 робота „Финч“; 6 робота тип пчеличка „Bee Bot“.

През 2020 година бяха закупени един сървър, 5 настолни компютърни конфигурации, 2 преносими компютъра и мултифункционално копирно устройство. От дарение получихме един преносим компютър. С новозакупената техника в края на 2019 година, още през януари, бяха подменени компютри в отделите

„Заемна за дома“ и Детски отдел. Беше добавен още един компютър за обособяване на ново работно място в отдел „Изкуство“.

През цялата отчетна година при възникнала необходимост и по план на компютърната техника е правена своевременно хардуерна и софтуерна профилактика. Своевременно са отстранявани неизправности в компютърната техника и мрежа, така че да не се спира обслужването и работата на библиотечните специалисти. Дейностите по сервиз са били общо 62, включващи ремонт на компютри, принтери, монитори, мрежови устройства, подмяна на мрежови кабели, разместване на компютри и др. През месец юли двата сървъра бяха върнати в сървърното помещение, от което се наложи да бъдат преместени през 2019 г. Общо 41 са дейностите по поддръжка - закупуване на консумативи и подмяна на периферни устройства- клавиатури, тонер касети, баркод четци и др. Сравнителен анализ на данните от предходните години показва, че дейностите по подновяване, сервиз и поддръжка на компютърната техника бележат ръст с всяка изминала година. Това е логично, тъй като информационните технологии стават все по-съществена и значима част от живота и бита на хората, увеличава се количеството техника, с което библиотеката разполага, съответно увеличават се и дейностите по осигуряване на нейната пригодност и изправност.

Ръст бележат и дейностите по поддръжка и актуализация на програмното осигуряване на библиотеката в сравнение с предходните години.

С увеличаването на количеството компютърна техника, логично се увеличават и дейностите по нейното осигуряване със системен и приложен софтуер, както и дейностите по осигуряване на неговото добро функциониране.

Тези дейности включват: ежемесечно преизграждане и осигуряване на базите данни, поддържани в библиотеката посредством библиотечния софтуер „Автоматизирана библиотека“; ежеседмично записване на архивно копие върху външен твърд диск на информацията от файлово сървър и уеб сървър на библиотеката; администрация и сервиз на модулите на библиотечния софтуер „АБ“; ежедневни дейности по софтуерна профилактика и актуализация на

компютрите в библиотеката; преинсталиране на операционна система и приложен софтуер на компютри при възникнала необходимост; инсталиране на нов приложен софтуер при необходимост; администраторски дейности по поддръжката на услугите хостинг и домейн за сайта и информационния портал; подновяване на лицензите на антивирусните програми за сървърите и компютър в счетоводството.

Библиотеката разполага с общо 42 компютърни системи, на които има инсталиран системен и приложен софтуер. На двата сървъра и на 17 от компютрите е инсталиран и библиотечен софтуер, чрез който специалистите в отделите попълват и ползват бази данни. За потребители разполагаме с 8 персонални и 9 преносими компютри, като персоналните са разположени съответно в отделите „Заемна за дома“ - 2 броя, „Обща читалня“ – 3 броя, Филиал „Дъбника“- 2 броя и един в „Детски отдел“. Преносимите компютри са в „Зала за тийнейджъри“. В момента в библиотеката се поддържат 9 основни бази данни, 47 класификатори, а модулите на библиотечния софтуер „АБ“ са 16.

Отдел „Информационни технологии“ извършва и експертно-консултантска дейност по въпроси, свързани с автоматизация на библиотечните дейности.

Информационните технологии вече са неразделна част от всяка сфера на обществения живот и Регионална библиотека - Враца напълно отговоря на нуждите на потребителите си от нов вид информационни и образователни услуги.

III. Издателска дейност

През отчетния период в отделите „Краезнание“, „Изкуство“, СБИО и „Обща читалня“ бяха подготвени препоръчителни списъци и информационни бюлетини, отразяващи читателските търсения, свързани с актуални теми, годишнини и събития.

Издаден е сборник с материали от Регионална краеведска конференция.

Сборникът **„Пътища към новото време – градската и селската култура в модерна следосвобожденска България“** съдържа материали от Шестнадесетата регионална краеведска

конференция „Миналото на родния край - послание към бъдещето”, проведена на 20 ноември 2019 г. с организатори Регионална библиотека „Христо Ботев” и Регионално управление на образованието – Враца и представя разработките на археолози, историци, етнографи, езиковеди, научни работници, студенти, учители, ученици, краеведи и читалищни дейци.

„Пътища към новото време - градската и селската култура в модерна следосвобожденска България“ е темата, която събира за пореден път съмишленици от цяла Северозападна България – представители на архиви, музеи, библиотеки, читалища и младите краеведи от училищата и университетите.

В тридесет проучвания, свързани с полагане основите на модерното здравеопазване и образование, пощенските съобщения, модните тенденции в областта на облеклото и обществения живот, архитектурата и строителството, ролята на читалищата и театрите, развитието на железниците, дарителството и оброците, е представен животът в Българския Северозапад от края на XIX и началото на XX в. Акцент в разработките са духовните градежи. Част от статиите и съобщенията са посветени на личности, които за съвременника са лицата на промяната, лицата на нова България. „Дейността на първите общински дейци след Освобождението е недостижим образец за предана обществена и народополезна дейност“ не само в големите градове. Преди столетие ентузиазмът и любовта на хората да градят, да създават, да даряват, всички заедно да се обединяват в името на дадена кауза, превръщат самите градежи в символи - послания към бъдното.

IV. Културна дейност

Извън традиционните библиотечни дейности, които трябваше да преминат през бързата трансформация на новата пандемична реалност, библиотеката трябваше да компенсира липсата на срещи на читателите с хора на литературата и изкуството и да предостави аналог за сметка на отменените събития.

Решението също се появи съвсем навреме благодарение на добрите партньорства, изградени през годините с институции, организации и медии, обединени от мисията за популяризиране на четенето и лесния достъп до култура. Екипът на най-големия сайт за

четене и книги „Аз чета” реагира своевременно в създалата се извънредна ситуация за ограничаване на епидемията от коронавирус със стартирането на кампанията #ВкъщиСъмИЧета. Имахме удоволствието да изберат нашата библиотека като партньор в тази инициатива за онлайн разговор с автор, която запълни мястото на отменените книжни премиери.

Предаването на живо се осъществяваше през фейсбук страницата на библиотеката, а за стриймингът се грижеше „Аз чета”.

Съвместната инициатива за представяне на автори онлайн доказва, че дори във времето на социална изолация обществената библиотека продължава да бъде предпочитан партньор и новатор като използва възможностите, предлагани от дигиталната среда за достъп на потребителите си до литература и изкуство.

В кампанията са представени 13 автори и са реализирани 14 срещи - авторът и илюстратор Нуша Роянова, детските писатели Радостина Николова и Катя Антонова, експертът по социален етикет Невена Басарова, поетесата Мария Донева, писателят Димитър Калбуров, авторът и сценарист Александър Чобанов, писателят и основател на Сдружение за градски читални Александър Шпатов, писателките Ралица Генчева и Радостина Ангелова. В есенното издание на кампанията Камелия Кучер представи новата си книга „Сън”, Георги Бърдаров „Absolvo te”, а Мария Пеева романа „Инцидент в Мадрид”. Разнообразната палитра от хора на словото и изкуството, която беше предоставена на потребителите под формата на онлайн разговор, успя да обхване широк спектър от читатели и да отговори на потребностите им от култура. Срещите, макар и във виртуална среда, получиха отлични отзиви, а дигиталните платформи позволиха на един иначе съвсем традиционен разговор между читатели и гости да прехвърли границите на залите и сградите и да направи съпричастни хора от всички точки с интернет покритие. Записи на онлайн разговорите остават достъпни на фейсбук страницата на библиотеката, в youtube канала на „Аз чета“ и се превръщат в едно от най-гледаното и споделяно съдържание в социалната мрежа на Регионална библиотека - Враца.

„Лято в библиотеката 2020“

Незабравими срещи със света на книгите и новите технологии подарихме на участниците в лятната програма. Вълшебна читалня, креативна зона и онлайн куиз се провеждаха на открито - в парка зад паметника на Христо Ботев в града, в дните сряда и четвъртък.

За месеците юли и август, библиотечните специалисти проведоха общо 18 събития, в рамките на програмата „Лято в библиотеката“ 2020. Участие взеха общо 558 деца и тийнейджъри.

Общо 364 от тях се насладиха на приказните разкази, прочетени от доброволци и популярни личности от града. Децата направиха първи стъпки в програмирането с пчелите роботи „Вее Вот“ и управляваха дрон.

В книжната игра с онлайн въпроси се включиха 194 момичета и момчета. В продължение на два месеца решаваха литературни куизове, научаваха любопитни факти и подробности около живота на тийнписатели и влогъри.

Литературен фестивал „Враца-книжен град“

За втора поредна година Враца се превърна в книжен град по време на литературния фестивал, организиран от Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца. Топ писатели, творци и артисти гостуваха в дните от 24 до 26 септември, за да насърчат любовта към книгите, думите и четенето, да вдъхновят хората от всички възрасти да изследват нови идеи и да разширяват хоризонтите си.

Магичните творчески вечери започнаха със спектакъл по „Малкият принц“ и атрактивно огнено шоу на театрална група ТЕМП. Веднага след това на сцената пред библиотеката се качи актьорът, музикант, текстописец, фронтмен на група „Обичайните заподозрени“ и един от най-многоликите и талантиви артисти в България - Стефан Вълдобрев. Този път обаче неговата роля беше и на писател, защото представи за първи път пред врачанската публика дебютната си „Книга за песните“. Вечерта продължи дълго след залеза с много музика и откровени разкази за всеки от текстовете, описани в книгата.

През втория фестивален ден в града пристигна атрактивният плевенски художник Деян Павлов – Джими. През целия ден той прави демонстрации на ръчно изработване на хартия. Всички

посетители имаха възможността да се запознаят с материалите, средствата и начините за писане преди откриването на хартията, както и сами да произведат ръчно хартия. Участниците се докоснаха до папирус, пергамент, мастилница и други любопитни предмети.

Вечерта за първи път във Враца пристигна и писателят Георги Господинов, който представи новия си роман „Времеубежище“. Впечатли присъстващите с историите за неговите първи детски спомени и сънища, вдъхновили го да стане писател, обясни, че 90-те са неговото любимо десетилетие. Модераторът на срещата, журналистът Ива Антонова, пък „го върна“ назад във времето със статия за него в списание „Егоист“. Младите врачански читатели успяха да очароват писателя с любопитството към творчеството му и интересните въпроси, които му задаваха.

Третият фестивален ден беше изпълнен с книжни магии и чародейства. Още от сутринта най-малките се включиха в куклено шоу „Джобни чародейства“ на Мануела Саркисян. В спектакъла специален участник беше публиката, пред която куклата Чародея разкри петте си тайни, представляващи неизчерпаем източник на сила.

Вечерта пристигна актьорът и илюзионист Ненчо Илчев. Той представи „Забранената книга за фокуси“, както и някои от специалните си магически трикове. След това фоайето на библиотеката се превърна в ателие за рисуване със светлина. Невероятните вълшебници от Център за неформално образование и културна дейност АЛОС сътвориха приказен свят за всички гости. Магичните сюжети „оживяваха“ с помощта на уникалната фотографска техника и богатото въображение на всички присъстващи.

Пред очите на публиката се изрисуваха идеите на всеки желаещ атрактивно, индивидуално и бързо. Всеки участник в това приключение си тръгна с подарък - необикновена снимка от своята история.

През трите дни отвори и книжен базар. Включиха се местни книжарници, врачански писатели и гостуващи издателства. Пред сградата на Народно читалище „Развитие 1869“ бяха подредени заглавия от селекцията на книжарница „Нова галерия“, издателство „Тогедър академи“ и фондация „Въздигане“, издателство „Медиа груп“ - Враца, Конфедерация на българските писатели – клон Враца,

съвместно с поетичен клуб „Арфа“, книжарничка „Извор“, село Челопек на Сдружение „Книгини“ и издателство „Жанет 45“.

Освен да видят нови книги, малките гости на базара можеха да се включат и в игра „Съкровищата на траките“, организирана от издателство „Тогедър Академи“ и фондация „Въздигане“. Тя беше насочена към малките изследователи от II, III и IV клас и се проведе на 24 и 25 септември, при шатрите на книжния базар, пред сградата на Народно читалище „Развитие 1869“.

Събитието се проведе със съдействието на Община Враца, Народно читалище „Развитие 1869“ - Враца и Регионално управление на образованието - Враца.

Осъществи се с медийната подкрепа на azcheta.com, detskiknigi.com и openvratsa.bg.

Този проект бе реализиран с финансовата подкрепа на Министерството на културата в изпълнение на договор № РД11-07-47/24.09.2020 на стойност 4 596 лева.

Седемнадесета регионална краеведска конференция „Памет и паметници“

В конференцията се включиха 40 участници с 30 разработки, посветени на темата за културното измерение на понятието „памет“ и многобройните интерпретационни възможности, които предлага: от знаковото минало и наративната традиция до знаците и белезите на личностната идентичност, каквито са лингвистичните белези, от монументално-скулптурните, архитектурните, културно-историческите паметници, през писмения документ, вестника и книгата, до художественото проявление на устното слово; от традиционния носител на информация до електронно родения отпечатък, който всеки от нас оставя.

Участие през платформата Zoom взеха представители на културните институции от Северозападна България - регионалните библиотеки, музеите и архивите от Видин, Монтана, Враца, историческите музеи в Оряхово и Правец, читалищните библиотеки от региона, ученици от СУ „Козма Тричков“ и Професионална гимназия по транспорт „Коста Петров“, студенти от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, представители на Регионално краеведско дружество - Враца, изследователи от БАН.

Седемнадесета регионална краеведска конференция „Памет и паметници“ се организира от Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца и Регионално управление на образованието – Враца.

Културната дейност в Регионална библиотека през 2020г. бе поставена пред предизвикателство, но въпреки обстоятелствата сме щастливи, че успяхме да осъществим няколко от най-важните събития за нас, свързани основно с насърчаване и популяризиране на четеното, и успяхме да обогатим макар и малко културния живот в града.

*В приложение № 2 са посочени видовете инициативи през 2020г.

V. Проекти и програми

Проект „Библиотеката на 21 век – дигиталната среда в хармония с реалната“

В изпълнение на договор № РД11-06-350/12.10.2020 г. по проект „Библиотеката на 21 век - дигиталната среда в хармония с реалната“ с Министерство на културата на основание чл. 61 т.2 от Закона за обществените библиотеки за изпълнение на отговорности, свързани с координиране дейността на библиотечните ресурси, внедряване на съвременните технологии и координирано изграждане на регионалните библиотечни мрежи, поддържане на краеведски архив, извършване на координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от региона, участие в програми и проекти, оказване съдействие на Министерството на културата при осъществяване на държавната политика в областта на библиотечно-информационното обслужване в РБ „Христо Ботев“ – Враца, бяха извършени следните дейности:

1. Обучителен семинар „Как да останем виртуално свързани с потребителите. Онлайн събития на живо”, който се проведе в общинските центрове на област Враца – градовете Бяла Слатина, Враца, Козлодуй и Криводол. В него участваха 52 библиотекари от читалищните библиотеки от населените места в областта. По време на семинара те се запознаха с инструменти и подходи за работа в онлайн среда. Акцентът беше върху възможностите, които

предоставят стрийминг платформите и социалните мрежи, за да останат свързани библиотечните специалисти със своите колеги, читатели и партньори онлайн. Поради въведени противоепидемични мерки, няхаме възможност да проведем семинара в градовете Оряхово, Мездра и Роман. Успяхме да представим на 15 библиотечни специалисти от община Оряхово и община Мизия по време на посещенията на място за оказване на експертна помощ. С това общият брой на обучените библиотекари е 67.

2. Посещение в библиотеките от област Враца за оказване на експертна помощ. Методическа помощ на място в библиотеките на област Враца бе извършена в следните населени места: Бели извор, Хърлец, Крива бара, Нивянин, Алтимир, Липница, Долни Вадин, Горни Вадин, Остров, Лесковец, Оряхово, Селановци, Галово, Зверино, Типченица, Игнатица, Мизия, Софрониево, Крушовица, Войводово, Попица, Гложене и град Роман. Прегледана е основната документация на библиотеките и фонда, дадени са насоки за подобряване организацията на библиотечния фонд и попълване на дневник на библиотеката, КДФФ, документация за постъпления и отчисления.

Проект „Книжни пътеки и мобилни библиотеки от Северозападна
България до Скандинавия

Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца и Регионална библиотека „Михалаки Георгиев“ - Видин спечелиха финансиране по проект „Книжни пътеки и мобилни библиотеки от Северозападна България до Скандинавия“. Разработката е в партньорство между двете културни институции по резултат 2 „Подобрен достъп до изкуства и култура“ на програма „Културно предприемачество, наследство, сътрудничество“.

Двете библиотеки от Северозапада са сред първите 10 одобрени проектни предложения.

В рамките на проекта ще бъде създадена мобилна библиотека чрез закупуване на „Библиобус“. Ще бъдат организирани демонстрационни литературни сцени, както и разработени пилотни литературни маршрути. Дигитална платформа ще представя автори

от Северозапада и Норвегия на три езика - български, английски и норвежки.

Във Видин ще бъде организиран Фестивал на книгата, на който ще бъдат представени съвременни автори от целевите региони пред широката аудитория и др. Проектът ще бъде съпътстван от информационни кампании. Предстои подписване на договор и стартиране изпълнение на проекта през 2021 година.

Проект Литературен фестивал „Враца - книжен град“

Проектът бе реализиран с финансовата подкрепа на Министерството на културата в изпълнение на договор № РД11-07-47/24.09.2020 на стойност 4 596 лева. /виж раздел IV Културна дейност/.

Програма „Тийнейджъри в библиотеката“

Започнала през 2019 година, програмата не беше разгърната в пълен капацитет през 2020 година поради извънредното положение, но все пак успяхме да реализираме няколко интересни активности, свързани с тестване на нови технологии и обособяване на клубове по интереси.

Четири бяха клубовете по интереси, проведени в онлайн формат.

Клуб на пътешественика – участниците се запознаха с различните видове туризъм и създадоха тяхната виртуална туристическа агенция.

Читателски клуб – Клуб за срещи с литературата, която тийнейджърите четат с удоволствие.

Академия за творческо писане – Участниците създават една обща история с героите, измислени от всеки един от тях поотделно.

Зона за влогъри – Клубът разгледа създаването на видео канал, като се започне от избирането на тема, писането на сценарии, поведението пред камера, създаването на кратки клипове, и се стигне до публикуването в мрежата и ангажирането на аудитория със съдържанието на канала.

VI. Координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност

През 2020 г. Регионална библиотека „Христо Ботев” - Враца извършва координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от област Враца, съгласно Закона за обществените библиотеки.

На територията на област Враца през 2020 г. са работили 115 библиотеки с щатни библиотекарите:

- * Регионална библиотека „Христо Ботев” – Враца
- * Читалищни библиотеки – 103
- * Училищни библиотеки – 7
- * Вузовски библиотеки – 2
- * Специални библиотеки – 2

Основни дейности в отдела са свързани с изпълнението на задълженията на Регионална библиотека за оказване на експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките и библиотекарите на територията на област Враца. По-значимите от тях са: организацията и провеждането на националните кампании, обявени от ББИА, Министерство на културата, Фондация „Глобални библиотеки – България”, община Враца и други образователни институции и фондации, като Национална библиотечна седмица, Маратон на четенето, Нощ на книгите за Хари Потър и отбелязване Деня на народните будители. През 2020 г. тези инициативи са популяризирани сред библиотекарите от областта.

Водене на Регистъра на обществените библиотеки и работа с библиотеките от област Враца по попълване и предаване на информационните карти.

Раздадените библиотечни документи от библиотековедския фонд през 2020 г. са 111; от тях 51 тома книги и 60 тома периодични и продължаващи издания. Посещенията са 97. Този специализиран фонд е попълнен с 11 тома нови заглавия и 2 списания - „Библиотека” и „ББИА онлайн”.

През 2020 г. са направени 556 устни консултации с библиотекарите от областта по основи на библиотечната теория и практика - комплектуване, обработка на БД, водене на Дневник на библиотеката, класификация на БД, организация на БФ,

инвентаризация на БФ, попълване на годишни отчети. Библиотекарите от областта имаха най-много въпроси относно изготвянето, изпълнението и отчитането на проект за книги към Министерство на културата, както и при вписването на данните в Регистъра на обществените библиотеки. В резултат на добрата информационна и консултантска помощ, която оказваме по проект „Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност” от област Враца са кандидатствали 47 библиотеки, като 30 от проектите са одобрени.

В отдела се поддържа Информационен масив за състоянието на библиотеките и движението на персонала в библиотеките в областта. С цел подобряване на методическата дейност през 2020 г. по проект към Министерство на културата закупихме модул „Регионална дейност“. Започнахме да въвеждаме в базата данни информация за библиотеките от региона и работещите в тях библиотечни специалисти, както и статистическа информация за библиотечния им фонд. След въвеждане на целия информационен масив ще имаме възможност автоматично да извеждаме статистическа информация и да изчисляваме индикаторите читаемост, посещаемост, обръщаемост на фонда, книгоосигуреност и обхватност.

Информационната дейност се реализира в две посоки - от една страна за библиотекарите от област Враца и от друга за институции и организации на регионално и национално ниво се подава информация за библиотеките.

През 2020 г. справки, анкети и проучвания, статистически показатели и информации са подавани на Община Враца, ББИА, Фондация „Глобални библиотеки – България” и Министерство на културата.

Библиотечните специалисти от Враца и областта своевременно са информирани за всички важни събития и кампании на регионално и национално ниво, иницирани от Регионална библиотека, ББИА и Министерство на културата. Също и за различните възможности за проекти и програми, обяви на различни фондации и институции, по които могат да кандидатстват читалищните библиотеки. През 2020 г. сложната ситуация с COVID пандемията доведе до промяна във формата на голяма част от библиотечните инициативи и от срещи на живо преминахме към онлайн събития. Кампанията #ВкъщиСъмИЧета, която РБ „Христо Ботев“ осъществява съвместно

с „Аз чета“ беше популяризирана сред всички библиотеки от областта. Онлайн се проведе и Седмицата на детската книга.

През годината Регионална библиотека полагаше усилия да подпомага библиотекарите от областта в обучения за разширяване на познанията в различни сфери на обществения живот и новости в библиотечната теория и практика.

На 26.02.2020г. в Регионална библиотека „Христо Ботев“ се проведе Годишно събрание за отчитане дейността на обществените библиотеки на област Враца през 2019 г. Събранието започна с обсъждане на изпълнението на плановете показатели на библиотеките от Врачанска област през отчетния период, проблемите, възможностите и перспективите за развитие. През 2020 г. в област Враца работят 115 обществени библиотеки, които са доставчици на съвременни услуги и все повече осъществяват дейности, свързани с технологиите, компютърната грамотност, възможността и нуждата всеки човек да може да търси, намира, обработва и разпространява информация. За изпълнението на своята мисия библиотеките разполагат с 1 577433 библиотечни документа. От техните услуги през годината са се възползвали 24192 потребители, които са направили 364693 посещения и са заели 353 094 библиотечни документи. Набавени са 20 005 нови заглавия. През отминалата година библиотеките от област Враца са кандидатствали по 95 проекта, като 69 от тях са одобрени и финансирани. Библиотеките притежават 391 компютърни конфигурации, 247 от които предоставят безплатен достъп до интернет за своите потребители. Функционират 46 оборудвани информационни центъра. Това допринася за дигиталното приобщаване на местното население и подпомагане на потребителите за развитие на нови умения за работа в дигиталното пространство.

VII. Професионална квалификация

През изминалата година библиотечни специалисти преминаха през следните обучения:

*Запознаване с най-новите тенденции и програмни продукти в областта на автоматизацията на библиотечните процеси;

- *Работа със скенер за книги и специализиран софтуер BatchScanWizard;
- *Обучение за прилагане на онлайн услуги в библиотеката „Моята библиотека“;
- * „Дигитализация на комуникациите: онлайн маркетинг на библиотечни услуги“;
- *Запознаване с модул „Регионални дейности“ от софтуерен продукт АБ на фирма РС-ТМ;
- *Обучение по здравословни и безопасни условия на труд.

VIII. Административна и финансова дейност

През отчетния период библиотеката работи със съвременна организационно-функционална структура. Създадена с цел оптимизиране на дейността и създаване условия за въвеждане на иновации.

В края на годината в културната институция работят 27 щатни служители, от които: директор, системен администратор, експерт „Връзки с обществеността“, счетоводител, експерт „Човешки ресурси“, работник-библиотека, касиер-домакин, чистач и 19 библиотечни специалисти. Изразходваният бюджет на библиотеката за 2020 г. е в размер на 531 614.00 лева. Средства от републиканския бюджет – 500 304.00 лв.; дофинансиране, проекти, програми и дарения – 31 310.00 лв. *(Виж Приложение 3)*

Средната брутна заплата е 991.26 лв.

Допълнително материално стимулиране във връзка с постигнати високи резултати на служителите бе получено по повод 1 ноември - Ден на народните будители. В отчетния период на служителите бяха изплатени и средства за работно облекло в размер на една минимална работна заплата. Финансовата година за РБ „Христо Ботев“ приключи без задължения. През отчетния период са проведени 11 заседания на Дирекционен съвет като специализиран колективен съвещателен орган, на които са разглеждани и взети решения по основни проблеми, касаещи библиотеката.

IX. Материално-техническа база

През последните години се полагат ежедневни грижи за поддържането на базата. През 2020 г. започна разработване на проектно предложение „Реконструкция, ремонт и внедряване на мерки за енергийна ефективност в библиотека“, част от Инвестиционната програма на Община Враца, по Оперативна програма „Региони в растеж“.

X. Връзки с обществеността

През 2020 година екипът на Регионална библиотека „Христо Ботев“ - Враца беше изправен пред най-голямото предизвикателство - как да остане свързан с потребителите си, дори при затворени врати, отмяна на всички събития и без реалното физическо присъствие в културната институция. Срещите на живо, обслужването, достъпът до информация и култура обаче бързо бяха трансформирани спрямо световните здравни изисквания и си изпълняваха стриктно и при условия в работа на пандемия от COVID - 19.

Благодарение на дългогодишната екипна работа с партньори от организации, свързани с насърчаване на четенето, се проведе най-голямата кампания за онлайн представяне на автори #ВкъщиСъмИЧета. Инициентирана от най-голямата медия за четене и книги в България „Аз чета“, Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца реализира 14 срещи с водещи имена сред българските писатели и творци.

Фокусът на комуникацията с публиките през 2020 година изцяло беше изместен върху онлайн събития, които се проведоха изключително успешно. Във виртуална среда премина образователната игра „Аз познавам Ботев“, насочена към учениците от V до XII клас, първият уъркшоп за изработване на комикс по време на CodeWeek /за същата възрастова група/, есенните игри „Есенна приказка“, в които се включиха детските градини от Враца и 17-та регионална краеведска конференция „Памет и паметници“,

събрала изследователи от целия Северозапад. Въпреки специалните технически изисквания, познания на платформите за онлайн комуникация и предварителната подготовка на всеки от участниците, библиотечните специалисти проведоха успешно събитията изцяло в дигитална среда и доказаха, че дори във времето на социална изолация библиотеките умеят да посрещат предизвикателствата на новия ден, продължават да бъдат предпочитан партньор и мотиватор за търсене на знания.

През 2020 година обществената библиотека утвърди провеждането на литературния фестивал „Враца – книжен град“, с организиране на второто издание. Богатата програма се проведе на открито, изцяло съобразена с противоепидемичните мерки. Това се оказа и едно от най-въълнуващите събития, което библиотеката подари на врачани.

С виртуалните събития, разнообразните канали за достъп до информация и култура, се затвърди и силното присъствие на библиотеката в дигиталното пространство.

Използваме разнообразни канали за комуникация - на живо в ефир, в сайт, фейсбук страници, инстаграм, твитър, преса и платформи за стрийминг и видео споделяне. Традиционни остават и рубриците в двете радиа с национален обхват. Това са регионалната програма на „Дарик“ - „Дарик радио Враца“ с рубриката „Дарик чете“ и БНР „Радио Видин“ с предаването „Карта на времето - пътешествие към корените“.

По време на десетите годишни награди на Българска библиотечно-информационна асоциация директорът на Регионална библиотека „Христо Ботев“ – Враца, Силвия Павлова получи отличието „Библиотекар на годината“, което донесе и признание за успеха на целия екип при организиране и провеждане на литературния фестивал „Враца – книжен град“, както и неспирната работа по усъвършенстването на библиотечните специалисти.

ПРИЛОЖЕНИЕ

**1. Сводна статистическа таблица за изпълнение
на основни показатели за 2020 г.**

№	Показатели	Ед. мярка	Отчет
1	Библиотечен фонд	Рег.ед.	270 467
2	Набавени библиотечни материали	Рег.ед.	3 339
3	Отчислени библиотечни материали	Рег.ед.	1 227
4	Текущо получавани периодични издания	Загл.	76
5	Регистрирани читатели	Брой	4 423
	- под 14 години	Брой	1602
	- над 14 години	Брой	2821
6	Заети библиотечни материали	Рег.ед.	100 009
7	Посещения - общо	Брой	267 037
	- в залите на библиотеката	Брой	60 160
	- виртуални - в уебсайтове на библиотеката	Брой	206 877
8	Въведени записи в електронните БД до края на 2020 г.	Бр.зап.	3 749
9	Направени справки общо	Брой	25 292
	- устни	Брой	10 980
	- авт. информационно търсене	Брой	14 312
10	Организиран масови прояви	Брой	156
11	Методическа дейност		
	- оказана експертно-консултантска помощ	Бр. конс.	556
	- организирани квалификационни мероприятия	Брой	3
	- посетени библиотеки	Брой	23
12	Щатен състав	Брой	28
13	Бюджет общо	Лева	531 614

2. Библиотечни инициативи през 2020 година

Изложби	3
Витрини по повод бележити дати и годишнини	29
Творчески вечери, срещи с автори, представления	7
Онлайн срещи с автори	13
Конференции и фестивали	2
Беседи за ББЗ с разходка в библиотеката	15
Литературни четения	25
Представени презентации	13
Открити уроци	4
Артистични работилница	2
Демонстрации, обучения, клубове по интереси	17
Състезания, игри, конкурси	23
Дискусии	2
Кампании	3
Общо събития за 2020 г.	156

3. Бюджет на библиотеката по параграфи за 2020 година

Видове дейности	§§	Изразходвани средства:
Заплати и възнаграждение за персонала, нает по трудово и служебно правоотношение	0100	321 167
Други възнаграждения и плащания на персонала	0200	24 731
Осигурителни вноски от работодател	0500	64 123
Издръжка	1000	113 078
Платени данъци	1900	1 138
Разходи за членски внос	4600	80
Придобиване на ДМА и НДА	5200 5300	7 297
Общо бюджет		531 614